

Imposite ilegale inaintea justiției

TRIBUNALULU MUSCELU.

PROCESULU TURNAVITU

PRINCIPATELE-UNITE

Interogatoriul dat de d-nu Soarlat Turnavitulu pentru unu articolu datu in jurnalul „Românul” de la 17 Mai trecut 1863 Iunie 13.

Întrebări

„Cum vă chiamă?”
 „De câți ani sânteți?”
 „Unde locuiți?”
 „D-le Turnavitu, alu d-v. este unu articolu datu in jurnalul „Românul” de la 17 Mai trecut? Ați meș?”
 „D-le Turnavitu, prin acelu articolu pe lingă opunerea de a plăti contribuția, faceți comparație între guvernul cu Radu Anghelul și alți bândiți; ce răspundeți la acesta?”
 „De cine este iscălitu acelu avertismentu?”

Răspunsuri

Soarlatu Turnavitulu.
 De 50 ani.
 La Budișteni.

„Până astă-dî nu este făcută comparație între nimini căci n'am fostu eșecutat la plata impozitulu, de cătu numai am vădutu unu avertismentu lipitu în ușa casei mele în ziua cându m'am întorsu de la alte afaceri, cându au venit în momentu la mine și d-nu Costache Mărgăritu și părintele Marin Ionescu și l'au vădutu și d-lor. Așa daru epistola mea către Românilu a fostu unu contra avertismentu spre a putea popri o călcare de lege, căci numai prin călcare de lege s'ar aplică comparația asupra călcătorilor de legile Țerei precum și în acea epistolă.”

Nu știu, căci la venirea mea acasă așia l'am gășitu precum l'au vădutu și d. C. Mărgăritu și preotu Marin, cu numele Radu Anghelul.

Erorea sau frauda privește pe sub-Prefectura căci singurā doveșce neregularitățile sale; eu atăta am vădutu și am raportat fidelu ce am vădutu.

Pentru opunere este neadevărū căci am biletele de răspundere. O singurā dată n'am avut bani la momentu, daru am reclamat la d-nu se-mi scotă banii dela clăcașii din venitu moșii și din aceia se oprăscă, căci pentru aceea moșie plăteam contribuție și ne scoțându-mi bani din moșie eu n'avem alt mijloc de plată, căci nu sântu tăetorū de bani, și de aceea plătim contribuție și lei sub-Prefecturā ca să ne dea ajutorul la drepturile noastre proprietaricești. Așea daru nu m'am opus, din contra totu deauna am

Întrebări

„Ma aveți ceva de diș?”
 „Iscăliți?”
 Proc. D. Cătușanu.

Răspunsuri

„Fostu gata” căci eu sîntu între cei cari au lucrătu pentru contribuția generală după stare și putere.

Articolu conține în transulū totu.

Soarlatu Turnavitulu.

Interogatoriulu luat de Președintia d-lui Soarlatu Turnavitulu in soroou de 24 ore dela Trimiterea d-sale in judecată.

Întrebări

„Peste châte ați arătat prin interogatoriul dat d-lui Procurorū, ai se mai ada o gî ceva?”
 „Spuneți cu ce intenție ați cerut să se publice in foia „Românul” injurioasă d-v. inscriere in contra agenților guvernului ce sîntu însărcinați a stränge dările către statū; vrândū a face tabloul simțulu a-nimi d-v. că țara astădi se află in nefericire mergândū până a extremitate a compara guvernul cu Bândiți Radu Anghelul și alții, care jefuia lumea, și cu modulū acesta cu care d-ta te-ai servitu nu ai avut oare tendința atătu de invederată de a rădică respectulū covenitū deponitorilor și agenților statulu și de a aduce asuprăle ura și disprețulū publiculu?”

„Am vădutu că in contra legi mi-se cere nișce bani care dupe votulū Adunării nu sîntu daturū ai plăti, daru plătindu-i m'asă considera călcătorū de lege; spre insulta mea, am vădutu in lipsam unu avertismentu lipitu in ușa casei mele, și după art. 25 din Convenție urmatu de voturile Adunării nu meritam acea insultă, căci eu sîntu dintre aceia care am conlucrat pentru contribuția generală, dupe stare și putere, și pe basă de lege dau și viața nu numai starea mea, țerii mele.”

Așea daru intenția mea a fostu publicandū epistola cea in conformitate cu corespondința avută cu perceptorulū se facū a ajunge la urechile guvernului ca să pue la cale spre a înceta oțcerere nedreptă și insultătoare pentru mine.

Tabloulū este făcutu de Adunarea totā și mie m'au plăcutū căci acelu și lucruri le simțim toți căci au unu pieptu in care bate o inimă cu ori cătu de mică schiatea a amorul de patrie.

In cătu pentru comparație citiți epistola și veți vedea că nu se compară niminea personalmente, ci din contra sîntu comparați toți căci se vorū crede și se vorū dovedi călcătorū de lege, sau se vorū cunoșce cu musca pe căciulă.

In cătu pentru întrebarea ce mi se face că am avut tendința ca să aducū disprețulū și ura publicā asupra deponitorilor statulu, toc-mai din contra, am

Întrebări

„Vea efectulū lorū. Daru pentru unu momentu de și arū si lege, erați in dreptu oare a vă esprima astū-felū tocmai d-v. care vă pretindeți a fi iubitorū de Patrie; totu ce puteți a face o simplă critică, iarū nu prin injuri, in vreme ce scopulū unorū asemenea expresii nu au altă țintă de cătu a provoca anarhia?”

Răspunsuri

„Vrūtū să înceteze arbitrarulū perceptorulu, și printr'acesta să crească amorulū și respectulū publicū către toți cei ce ocupă o funcție publicā, precum și acesția sîntu datorū a iubi și a respecta nașia ințregā și pe fie care individū in parte, care se află in legalitate.”

Convenția esista votată și promulgată, și intr'acesta am vrūtū se respectū și pe Domnitor, și pe Adunare care este Țera.

Esprețiile nu sîntu redate de cătu asupra călcătorilor de lege și toți trebuescū numiți cu numele lorū, căci se ootescū călcătorū de lege; eu nu numescū pe nici unulū; cine cutedă a aduce o persoană individualā sau moralā in categoria aceasta, acela ilū declarā călcătorū de lege nu eu, acela este culpabilū de comparația nu eu, și celū ce se va murturi si însuși sau se va bănu cu musca pe căciulă, se numescū elū singurū călcătorū de lege, nu eu.

Scopulū de a provoca anarhia in Țerrā este alū călcătorilor de lege, căci pașa legilorū cu strictitate este garanția liniști și a fericii societăți și apărarea legilorū este de datoria orū căruia oțteanū Romānū.

Puteți să sub-scriți răspunsurile d-v?

Presid. E. Alecsiadū.
 Graf. C. Homorăcenu.

„Daca suntū ale melle le sub-scrip?”

APERAREA D-lui TURNAVITU

Domnitorū!

Procesulū pentru care sîntu adus inaintea ve la bara acusaților, este unu procesū de o naturā cu totulū ciudatū și care credū că și pentru d-v. este celū antiu ciudatū, căci d. Procurorū n'a pututū nici alū califica, nici a face conclusionile conformū art. 34 din procedura penalā, este ciudatū precum veți vedea dintr'unu micū istoricū ce voiū face.

„Intr'una din zile, perceptorulū satulu Budișteni cu deputații au venitū să-mi cerā contribuția pe luna Martiu; eu l'eam răspunsū „că nu poști plăti fiindū că așiu fi călcătorū de lege și prin Monitoriū s'a propagatū pentru a „ceta prin l'ote satele, n'au de cătu se cităscă „Monitoriulū și vorū vedē că Adunarea dice: „că toți cei cari vorū aduca contribuții mai mal multū de cătu pentru lunele Ianuarū și Fevruariū vorū fi dați in judecatā ca călcătorū de lege,” au plecatū acești consătenl cu toți, plecandū și eu la București, cându m'am întorsū am gășitu in ușa casei lipitu unu avertismentū, cea-a ce a fostu pentru mine o insultă, și o lovine durerōsă. Vădindū că stăruescū in nedreptă cerere a banilorū, cu amenințări de urmăriri, l'eam răspunsū printr'o adresā idea mē pentru cei ce calcă legile Țerei, acea adresā am reprodus'o in epistolā, am dat'o publicității prin pressā ca unū contra avertismentū spre a ajunge la urechile guvernului, și se contribuī prin acessta in cetaarea călcărilor de lege, in urma acesstei-a vădū țesutū unu procesū necalificatū. Iată d-lorū istoriculū. Se luām acum in consideratie acē epistolā (citesce epistola).

„Ei domnitorū, alū cui nume se dice aici? alū nimilulū, căci personalmente nu dicei pentru nimeni, nu facū comparație cu nimeni, și iarăș dicei in genere pentru toți călcătorii de lege.

„Eu, d-lorū, prin acestū contra avertismentū reclamū, protestesū contra călcătorilor de legi, s'auđă guvernulū, și in locū de dreptate me vedū trasū la bara acusaților intr'unū modū cu totulū pa Ruschi, a la Nași Bratu, domnitorū.

„Ore a dice că călcătorii de legile Țerei sîntu omenii cei mai răi din lume, este o crimă astădi? daru sub tōte regimile nimeni n'a cutedatū a dice că călcătorii de lege sîntu cei mai onești și ortodocși; că trebuescū respectați și apărați (afară de regimulū tiranicū, assolutū). A-cēsta nu intrā in înțelegerea mea, in morala mea căci credū că ori ce omū va călca legile unei țeri, din momentulū in care le calcă, încetă să d'a mai fi o persoană respectatā și respectabilā, și pentru asemenea omeni nenumiți, mă trage d. Procurorū, unde? ... Ve rogū domnitorū să-mi spuneți (și o să-mi spuneți negreșitū prin sentința d-vōstrā), cându cineva (fără se fiu datorū și fără se fiu indatoratū prin lege) ar veni, cu puterea brutalā, m'arū lua punga din busunarū fără vōea mea, sau m'arū sforța porțile, ori m'arū sparge ușile casei, a magasielū ... și m'arū lua averea n'asū aveu dreptu se-l dice că este omulū demnū de a fi calificatū cu titlurile cele mai rele? declarāți d-vōstrā prin sentința și atunci credū tōtā lumea că Tunsu, Groșea, Jianulū, Radu Anghel ... au fostu omenii cei mai creștinl, cei mai leali; me voiū pune a crede că morala cea pinā astădi practicatā in adevăratulū spiritū alū civilizațiunilū, că pinā astădi este greșitā și trebuie practicatā in sensulū inversu.

„Repetū d-lorū, că in epistola mea nu facū comparație personalmente cu nimeni, facū conșetenilorū mei-o lecție de moralā, se respecte legile țerei, și dicei că ori cine calcă legile se pune afarā din lege, și afarā din lege se punū omenii cei mai reū calificați, căci eu dorescū ca nimeni se nu se punā afarā din lege. Vedeți că eu nu le dicei lorū nici niminulū, ci li consiliesū se fiu supuși legilorū, și numai legilorū, și numai legilorū, care trebuie se domine peste capetele tuturorū, spre a fi armonie și fericire. De cându d-lorū s'a rădicatū dreptulū unū omū a face lecții de moralā și de ordinā? de cându d-lorū s'a introdusū in țerrā obiceiulū ca cei ce facū lecții de moralā și de ordinā se fiu trași la bara acusaților? Ce felū? dacă de exemplu, unu preotū s'ar sui pe anvonū in facia celorū mai mari monarchi alū lumelū și a celui mai numerosū publicū, și elū in predica sa ar dice că: ori cine face fapte in contra evangelielū lui Christ este păgînū. D. Procurorū, d-v., numai de cătu l'a-ți trage la bara acusaților, l'a-ți condamna, bānuindū că cine-va din cei ce au toștu față in Biserica au făcutū fapte păgîne? Sub protestū că preotulū a făcutū comparația între acela și păgînū? daru preotulū n'a numitū pe niminea, de unde a-ți sci d-vōstrā care sîntu acele sau cea persoană? și dacă a-ți bānuio și a-ți arătao publiculu prin condamnarea preotulu, nu vedeți că d-v. a-ți fi culpabilū și d. Procurorū, că d-v. a-ți face sau a-ți aplica comparația?

„Ei bine domnitorū! de unde a venitū in mintea d-lui Procurorū sau d-v. ca după epistola mea, după morala ce am făcutū eu perceptorulu, deputațilorū sau lumelū, se puneți in jocū guvernulū sau vre o persoană publicā?

„Bine d-lorū! nu credeți d-v. că prin suposiția, prin bānuiala d-v. aduceți acelorū persoane defălmări la care eu nu m'am gânditū? ce felū! d. Procurorū și d-vōstrā cunoșceți pe guvernū sau pe vre unu deponitorū alū Statulu călcătorū de lege? se presupuneți că prin epistola mea facū o comparație între dișii și bândiți? nu vedeți că prin acessta presupunere aduceți d-v. asupra guvernulu sau a orū cării persoane publice defălmări și mai mari? nu știți că ori ce funcționarū cându ia asupra-i sarcina puterei, depune unu jurāmintū că va pădi legile țerei? cumū este cu putința se diceți d-v. că acele persoane publice au călcatū legile și prin urmare sîntu sperjuri?

„Gândiți-vā bine. d-lorū la actulū ce aveți se faceți astădi, căci o repetū, d-v. veți fi culpabilū de comparație, nu eu. Nu credū că guvernulū sau vre o altā persoană publicā, după unu contra avertismentū, ce am datū și publicatū, ca se facū a preveni călcările de lege se-și dice ei singuri, (cându sciū că conșiența le e curată), se-și dice „eu sîntū călcătorū de lege, eu sîntū cu musca pe căciulă, pe mine me comparā!” Eu n'am comparatū pe nimeni, am făcutū numai o datorie d'a preveni reulū, și o lecție de moralā conșetenilorū mei cari nu sîntū funcționarū numiți de guvernū, ci aleși de noi

după legi, și spre a pădi legile, și prin urmare aleșilor noștri suntem în drept și dator să le dăm se se calce și se nu îngăduie a se călca legile țerei, căci călcătorii de lege aduc anarhia în țară, nu cei ce față observații și lecții de morală prin publicitate; aceștia din contra dovedesc prin acesta că sunt amicii ordinii.

„Acum știi d-lor că ori ce cauză produce un efect, și cauza care a produs epistola mea a fost din neînțelegerea perceptorului; din insulta prin lipirea avertismentului în uși și din stăruirea lui de a mi cere contribuția pe timp pe care nu sunt dator să plăti, legea mi ordonă, și ca om al ordinii, eu mi plec capul cu respect, lată ce dăce Convenția art. 25. Nu trebuie multă filosofie, nu trebuie geniu extra-ordinar nu trebuie multă erudiție spre a fi înțeles; elu dăce „Nici o imposiție nu se va putea stabili sau lua de nu va fi fost priimită de Adunare.” Iată ce dăce legea financiară la art. 6 capitolul 2. „În virtutea art. 25 din Convenție nici un impozit nu se va putea așeză și implini dacă nu va fi aprobat de Adunare și sancționat de Domnitor.”

Legea după care se ceru astăzi impositele nu este nici votată de Adunare nici promulgată de Domnu, prin urmare se atacă și Adunarea și Domnul, Nația intrăgă. Tota lumea scie, după propaganda făcută de guvern prin Monitorul la toate Satele, că Adunarea a ordonat a nu se mai implini nici un fel de impozit sub amenințare de a fi da în judecată, ca călcător de lege, ori cine va cutesa a aduna vre o para sub titlu de impozit și nimine altul n'are dreptul asupra pungelor noastre de cătu Adunarea. Eu mă închin legii, mă închin Adunării și mă supun cu respect căci numai legile și stricta pădure a loru potu garanta fericirea unei societăți. Singuru guvernul a recunoscut suveranitatea Adunării asupra impozitelor, și trebuie să o recunoască dacă ne aflăm în regim constituțional.

A recunoscut o:

I-ia. Că la începutul acestui an n'a adunată impozitele pe trimestru, după bugetul anului 1860, ci numai pe două luni Ianuarie și Februară, conformu votului Adunării; ceia ce dovedesce că singuru a dovedit că acelu bugetu este răposat.

II-lea. A implinitu dreptu contribuție apersonală numai 36 lei după votulu Adunării nu după mortulu bugetu alu anulu 1860.

III-lea. Implinirile în acestu an le face pe lonă s'au pe trimestru după voia contribuabililor iarăși după votulu Adunării.

IV-lea. Dacă guvernul aru fi crețut Adunarea culpabilă o pedepsea, o disolva, o da în judecata Terrii legale, atunci ne supunemu a plăti neștiind ce era să dăce Adunarea viitoare, și n'avemu neînțelegere cu perceptorii; n'a disolvat'o, prin acesta nea dăsu că lucrările ei au fost bune și trebuie se ne supunemu voturiloru ei.

„În urma art. 25 din Convenție, a art. 6 capitolul II-lea din legea financiară, și a votulu de refus și de neîncredere, eu nu mă mai credu dator a contribui nici o para, și nu unu Jurisconsultu, daru nici unu ignoranu (cu conștiință) nu mă potu îndatora după lege a plăti după lămurita lege ce avem în cestia imposi-

telor; nu unu Jurisconsultu daru celu mai din urmă ignorantu (cu conștiință) nu se potu opri de a nu declara călcătoru de lege pe cei ce voru stăru a mai percepe impozite. Așa daru m'am opus și mă voi opune căci Adunarea este a nații, voturile ei sunt ale nații, de la care emană tote puterile Statulu și puterile garante și mai cu sēmă Napoleonu alu III-lea Părintele Romînilor pentru nația Română s'au scificat sangele și tesaurile, nu pentru ochii cei frumoși ai nici unu individ.

„În virtutea acestei legi venit Adunarea și nea dăsu fraților lepădati privilegiurile că în locul loru dreptu scutu, dreptu garanța a averii, a onorei, a vieții a dreptății, vomu avea aceste legi; și este frumosu, nobile și umanu, a fi egal cu toți fații noștrii Români și cu bucurie toți au lepădatu privilegiile. Nimeni de cătu Adunarea n'aru fi pututu face acesta, și la nimini nu s'aru fi supus notabili și privilegiatii țerei. A dăsu Adunarea se contribuim cu toți după stare și putere căci toți sintem fi patriei și toți suntem dator, și e dreptu să o ținem cu averea noastră și cu singele nostru; neam supus cu plăcere, și nimini de cătu Adunarea nu putea face acesta. Neam supus d-lor, am ascultat'o la tote datoriile și dările.

Ei! logica și dreptatea nu ne dictesă a ne supune și acumu cându ne ordonă să nu dăm? Eu unulu de așu calca legea, de nu m'așu supune ei, m'așu crede mai multu de cătu unu banditu: m'așu crede sperjur, m'așu crede trădător, m'așu crede că facu unu atentat în contra libertăților, a drepturilor, și a vieții nații melle. Amu sacrificat după hotărirea Adunării și vomu sacrifica totu d'aua după ordinele ei, daru nimic după ilegalități și capricii cu care se atacă Adunarea, se batjocorește Nația.

Iată, Domnilor, că sint în legalitate, amu fost lovit, m'am apărut print'o leție de morală; nu mă credu demn de a fi trasă la bara acusaților eu, ci călcătorii de lege, dăce de Procuror și Președinte prin interogatoriile d-lor unulu că amu atacat guvernul, altulu pe depositarii Statulu, și că amu avut tendințe a provoca anarșie: etc. fără să mi se arate unde e numele guvernului, sau alu depositariloru sei, sau să mi se arate dovezi, reclamații, ordine sau ori ce va fi. De ce, d-le Procuror și d-le Președinte, nu dăceți acestea celor ce lovescu nu celor ce se apără? celor ce calcă legile? celor ce insultă nația, o turbură, o strivescu o batjocorescu, o ucidu?

Sunt Românu, d-lor, și nu potu privi cu sânge rece răpirea drepturilor mele, a libertăților melle, a averii mele fără lege; nu potu privi cu sânge rece acelu miserabile ființe care ca să mănânce o pâne miserabilă facu totu chiar spre peirea țerei; nu voi se fiu complice, d-lor, nu plătescu, nu mă facu eu ucidătorulu meu, priimescu să fiu desputat, să fiu întemnițat, să fie chiaru decapitat. Eu pină la cea din urmă respirare voi striga contra ori cui aru fi călcător de legile Terrii.

Iată, d-lor, că eu în epistola mea nu facu personalmente comparații pentru niminea, și din contra o facu pentru toți călcătorii de lege, și însuși pentru mine cându le așu calca.

Dacă este cineva în drept a face mai multă gălgăie de atac este Perceptorulu cu care am

avutu corespondința consiliindulu, daru nu zice nimic. Și în fine ori cine s'aru crede că iam adus inputari nedrepte, aratesă și iatate dovedite călcările de lege cu perceperea impozitelor și art. 301 din condica penală im vine în ajutor.

Domnilor sunt prezentat înaintea d-vo a unor onor: Magistrați care aveți în mină legile Terrii pe care ați jurat că le veți apăra; Magistratura țerei este a 3-oa lință din trinitatea suveranității naționale, aveți ocazie a ve arreta sentimentulu de Români patrioți, de adevărați demni și conștiincioși Magistrați, și se dați dovezi de respectulu ce aveți pentru jurământulu ce ați depus pentru apărarea legiloru, ca să se glorifice guvernulu de nemerita allegere, și se laude nația cu asemenea bărbați ca d-stră.

Sc. Turnavitu.

SENTINȚA TRIBUNALULUI.

În numele Măriei Selle Domnitorului Principalilor-Unite Române, Allessandru Ionu I-ia.

Tribunalulu, avind în vedere pira adusă de d. Procuror contra d-lui Scarlăt Turnavitu, proprietar și locuitor în comuna Budișteni că prin art. d-selle publicat în foia periodică „Românulu” de la 17 Maiu trecut anul corentu făcut în privința impozitelor ce i s'a cerutu de Membrii Consiliulu acelu comuni Budișteni și de perceptorele competente, conchițându chiaru așa: „Vă rog Domnulu meu faceți cunoscutu declarația mea, nevind Membrii Consiliulu Comunei a o face că eu nu voescu a mă pune afară din lege, și că numai Căpitanu Radu, Groșea, Tunsulu, Radu Anghel etc. se pu, nea afară din lege și arbitrarmente făcea impliniri după chiefu afară din lege.” Comparându adică pe agentii Guvernulu, ce sunt însărcinați cu strigerea dăriloru cătră Statu cu acelu banditi, expresii de insulte injurioase personagiulu agentiloru puterei executive.

Avind în vedere asemenea că și onor. Prefectură a Districtulu prin adresa sa cu data de la 13 Iunie No. 5281 denunțându acelu faptu injuriosu invocă Justiția la satisfacerea legale; Considerându că acusatul D. Scarlăt Turnavitu a îndreptat cuvintele de mai susu cătră depositari și agenți puterei executive ca responsu la cererea ce i s'a făcutu de acestia pentru plata impozitelor pe luna Martie expirat, și că prin legea de presă anume art. 60 calificându-se acestu procesu, cercetare și deliberarea lui se lasă în atribuțiunea Trib.

Considerându apărarea ce și face d. Turnavitu atât prin interogatorulu său datu d-lui Procuror și Președintei Trib. câtu și prin pledoria D-selle făcută înscrisu că iudirectu voescu a nega fapta, earu directu o afirmă cu stăruință, dăcându că dările ce se ceru de guvern sunt ilegali și implinitorii lor se compară ca acelu banditi; dreptu opritu fiă căru cetățianu a arunca asemenea insulte, avându numai facultatea de o simplă discuțiune; considerându constatarea actelor Sub-Prefecturei locale ca adică acusatulu D. S. Turnavitu s'a opus a plăti contribuția Statulu și în anul expirat 1862 încăsluduse acea contribuția de la d-lui numai prin remediulu de ecsecuția ce autoritatea locală s'a vădutu constrinsă alu efectui.

Considerându apoi casulu presinte a trasu în litiu că o continuație a precedentelor opunerii ce s'a îndatinat acestu acusat a face a-

autorităților chimate și însărcinate cu incasarea contribuțiilor, violind numai demnitatea respectulu cu care dăoresce ori și care cetățian cătră autoritățile Statulu, daru care tin a amenința pactulu social.

Avind în vedere opinia d-lui Procuror d'inscris în consecința art. 35 din procedura civilu penalu, calificându procesulu de natură criminală și de competența ouor. Curții alu deca după art. 60 din legea presei.

Considerându că acestu art. din legea presei invocatu de d. Procuror pentru casulu față are unu altu înțel su, căci prin aliniatul din urmă specifică și enumeră că numai dispzițiile art. 45, 46, 47, 48, 49 și 50 sunt acele delictu de presă care numai onor. este competentă a le judeca și hotări; iar alte prevădute totu în acestu capitolu alu de presă sunt de competența instanțelor ferioare și:

Considerind în fine că art. 51 din legea de presă drescrie. „Ori ce defaimări în comu de presă, depozitariloru sau agentiloru autorității publice, pentru fapte relative la funcțiunile loru va pedepsit cu închisore de la 10 zile pînă la unu an și cu globire de lei 100 pînă la 3000” și așa fiindu că penalitatea acelu comite delictu acelu prevădute.

Pe aceste baze daru judecata declară inunire cu d. Procuror pe d. Scarlăt Turnavitu culpabil în fapta de Insultatoru Depozitariloru și agentiloru Guvernulu, cându acestia indeplinu funcțiunile lor, și tăresce se stea la închisore pe termenu patru luni, plătind și amendă lei una mie.

— Acești hotăriri după definiția art. 154 procedura codulu penalu este supusă apelu de cătră fețele acolo citate și în termenulu specificat prin art. 157 din aceeași procedură. (iscăliți) Președinte S. Alexiadi.

Membri I. Bercenu.

1863 Iulie 6.

Opinia dată la procesulu d-lui Sc. Turnavitu a avutu locu la 6 Iuliu 1863.

Avind în vedere epistola publicată în arulu „Românulu” din 17 Maiu anul corentu sub-scrisă de D. Scarlăt Turnavitu și netădă de d-lui atât la Interogatoriu, d. Procuror, și la acela alu președintei, cum și pleđoria sa înscrisu, unde mai alesu își expmă ale d-sale dispoziții.

Avind în vedere că acestu epistola în nu trată de cătu asupra cererii impozitu și în care nu se esprimă categoricu asupra va personalmente, lăsându numai a se red la vre unu înțelesu, că d. Turnavitu în conștile drescrie o consideră ca ilegală.

Avind în vedere oă, în întrebările făde președintei d-lui Turnavitu, se dăce ea presiile din menționata epistola, ori ce altu dință au avut de cătu a espune depositariu tulu și ai sei aginți, la ura și disprețulu bliculu

Avind în vedere că în articolele citate specificate din legea presei, unu asemene delictu (și care dupe mine se aplică la art. 48), c în oategoria celor de competența Curții Apetive Criminale de a judeca și otări.

Avind în vedere conclusiile d. Procur și motivele ce espun în recisorulu său și,

Considerind în fine (dupe a mea convicți că legea relativă la asemenea chestii presei de către cine și ce direcție se se ia; pe ac considerante, sub-semnatulu diferēz de deciuoa onor. miei colegi, și sint de acord cu cererea Ministeriulu Publicu.

Potocianu.

Tipografia C. A. Rosetti, ulița Fortuni No. 15.

Unul din luptătorii de la 1848, unul din cei cari au plătit credințele lor poezice cu întemnițarea, unul din omenii ostri de litere, Redactorele și fondatoarele ziarului „Patria“, Nicolae Nenovici s'a arșit la 6 Iuliu 1863. Eacă cuvintele s'au citit la înmormântarea lui.

Esti-va spiritului seu si in terina sa se va întorče.

Amice și frate!

Cu câtă era frumoasă și plină de iluzie și poezie ȝioa in care noi s'ringeam cu amicii amore frățieica ta mână!

Cu câtă era plină de speranțe ȝioa in care zele năstre atingeau gura ta de amic și frate, atât este durerosă și amară, pentru noi, ca această, care supunându-se decretelor nemurmate ale naturii te hrăpescă dintre noi!

Asistindă dară, la această tristă despărțire, întrebăm, cu anima zdrobită și apasată, de ochii noștri sunt plini de lacrimi? de ce plutul nostru bate in suspine? de ce plângă toți te au cunoscut?... Și recele raționămintă a miseriei umane ne raspunde: „Pentru că in viață n'o se mai vedeți astă ființă ce atât de iubită.“

Dar de cândă ore se plânge un om pen- ca au ajunsă la finele carierii sale cu onoritate și încungiurată de amorea amicilor și respectul familiei sale!... Dară prin astă lume durere prin care trece omul, tu amice ai scutit in fine, și ai scăpat de vanitatea și persaritatea ei. De ore ce noi!... O! noi se vede suntem condamnați a mai suferi!... noi se vede că avem se mai îndurăm încă multe rele! noi dară plângem astăzi, eră nu pe tine; noi se ne plângem, până ce ne vom face, ca e, datoriile de bun părintă, bun soț, și bun tăten!

Dupe ce creatorul făcu astă superbă nără ce atât o admirăm toți, voi să-i de un păpină, un rege care se se desfete de tôte mașicițele ei, luă o mână de țarină, și făcu pe un om, insuflețindu-l cu din spiritul său! Pe un om! astă ființă așa de miserabile și tötă de ată atât de sublimă!... Miserabile, ca tötă ese din țerină, din materie, supusă distrugerii putrejunii; sublimă, ca tötă ce conține spiritul divin al creatorului! Și cândă îl vedă omos, superbii, stăpină pe tötă ce natura are în încântător, dară depărțindu-se cu orgoliu învătămintele lui, îi dise: „Voiu relua, într'o dintru tine spiritul meu, și in țerină te vei dörce, fiindă cu țerină este.“ Și toți urmașii, inimul omă, sunt datori a se supune astei alte voinți! Iată omul!... Iată materia!...

Spiritul dară din astă materie este luat de creator; el din regiunile necunoscutului ană astăzi d'asupra noastră și nesuride cu o a- bre multă mai tână, fiindă transportat într'o me multă mai perfectă, in lumea spiritelor, unde nu este nici intristare nici suspin... Pen- ce plângem dară?... Pentru ce plângem!... Plângem pentru noi, amice, pentru noi care vom a mai suferi, pe lângă cele alte miserii mane și lipsa ta, pină ce ne vom implini misiunea!

Bătrina mamă!... mamă nenorocită, viuă și privește in față materia care conținea spiritul celui ce l'ai conceput in pintecele teă, și plângă cu lacrimi amare despărțirea aceluia care cursă de 43 de ani au fostă fiulă teă, și in cursă aproape de 30, sprijinul teă și părintele tăilor și surorilor sale; plângă tôte lacrimile te, pentru ȝilele ce mai ești condamnată a trăi, dară bine cuvintă cu respect creștin otărina celui pre înalt, care a supus bătrinețele te și la astă crudă încercere!

Vino sociă iubită! vino! și mai așintă o- ată in față cadaverul rece al primului teă a- tor; al aceluia ce fu in cursă de 16 ani, o- iectul desmerdărilor junilor teă ani, și asorbe in reflectul astei fețe senine tötă amorea, tötă respectul, pe care ești menită ale transmite co- ilor te, și plângă cu lacrimi de sociă și mamă, ietă tristă ce te așteptă. Dară bine-cuvintă cu respect voință supremă a Creatorului, care a divină lui înțelepciune, a credut că este bine a face din tine numai, de acum in colo, cus- otele fiilor te, și a lăsa numai ție grija de a dreapta pașii lor pe cărări drepte, învățându- iubi, a respecta și a trăi pentru tötă ce este mare, naționale, onorabili și crescin!

Veniți june mlădițe ale celui ce se duce dintre noi; ale celui ce vă dote lumina, ale celui ce până eri încă fu speranța vöstră, și privindu-l cu ochii sufletului vostru ingerescă, vărsați tôte lacrimile inocinții vöstre pentru spinosa și nesigura cale ce se deschide inainte, plecindă inocentele vöstre genunchi, lângă patul mortuară al autorului ȝilelor vöstre, și ardindă inocinta vöstră privire către tatăl eternă ȝicești:

„Părinte creator! Tu ale căruia-a mistere „nu" este omului permisă a pătrunde! Tu care „ai făcută lumea din nimic! Tu care ai făcută „a se nasce cuvintul din popor și in esle! „Tu care ocrotești pe cel slab, și umilești „pe cel tare! Tu in fine, care ai apărut de „văpaea focului aștat de tiran, pe Martiri din „Babilon, primește in locașurile tale spiritul „părintelui nostru, ce ai bine-voit a chiama la „tine, și îndreptă și susține in noi neștrămu- „tatu, moștenirea ce ne alăsată părintele nos- „tru, făcindă din noi fi iubii, socii credincöse, „cetățeni adeverați!“

Ăncă un omă dusă, ăncă un cetățiană perdită, ăncă un amic smulsă din mișlocul nostru, ăncă o familie in doliu și disperare, ăncă un rindă de orfană in lume, ăncă o factă stin- să din candelabru luminelor nașunii, ăncă o lecție teribilă dată de Domnul puterii ome- nirei! Iată ce am venit se vedem! Pentru ce însă ne înfiorăm? pentru ce animele năstre se stringă privindă efectele morții, cândă ne-am familiarisată indetulu cu dănsa? Nu scimă ore că momentul născerii năstre e primul pasă ce facemă către mörte? că născerea e începutul și mörtea capătul carierii năstre pămintescă? Da, o scimă această, însă tremurăm. Tremurăm căci mergem inaintea unui jude imparțial și dreptă ce se ne dămă sēma de faptele năstre, și să priimimă de la dănsul resplata, dupe fe- lă implinirii misiunii năstre in lume. Tremurămă căci inaintea acestui jude nimic nu este ascunsă, nici chiară crima ce jace in fundul conșcinței năstre, necunoscută de societate. Tremurămă căci cu curmarea vieții năstre materiale, începe viața morală, viața eternă, viața ce ne vomă fi croită prin faptele năstre; și tremurămă mai tare cândă scimă că in lume n'amă alergat de oătă dupe materie, neglindă spiritul, sin- gurul lucru ce remăne dupe noi, și care ne face a mai trăi in memoria urmașilor noștri. Avere, frumusețe, putere, strelucire vană, tôte ne lasă pe marginea mormântului; materia in- cetesă de odată cu materia. Faptele bune, no- bilele simțiminte ale sufletului, numai ele ne compună cotegiulă dincolo de grăpă, și ne con- servă memoria printre cei ce remănă in urmă-ne.

Omule! omule! creatură perfectă făcută du- pă chipul și asemenarea creatorului te! in fiă care ȝi primești lecții teribile de nemernicia ta, și nu scii încă a profita de dinsele! pasiunele te impresoră neincetată, și-și facă din tine jucăria lor. Pe fiă-care ȝi citești legea divină, care stabilește egalitatea între omeni, și mergi orbește la peirea ta, desprețindă pe fratele te, fiindă că starea ta materiale e mai bună, fiindă că ȝi astă-ȝi in mână-ȝi puterea efemeră aică josă.

Veniți, mari ai lumii, de vedeți că și pen- tru Nae Nenovici ca și pentru voi, se dau tötă trei coști de pămintă; că pentru simplul cetă- țiană ca și pentru Domnitor și ministru e o egalitate la ușa mormântului. Aici însă, dupe cumă am ȝisă, se enumeră numai faptele omu- lui, aici, la rândul vostru veți espune pe ale vöstre, cumă voi espune eă astă-ȝi pe ale amicului nostru Nenovici.

Elă și-a implinită datoria și misiunea sa in lume, servindă țera și societatea in trei diferite ramuri: ca profesore, ca funcționar, ca dia- ristă. A fostă bun cetățiană, bun fiu, bun sociu, bun părinte, bun amic. Iată meritele sermanului Nae! Iată suvenirea ce lasă dupe din- sulă concetățenilor, familiei și amicilor sei dupe o carieră de vre-o 45 ani ai vieții.

Dulci și nenorocii copilași, stergeți-vă o- chișorii voștri și priviți bine, întipăriți adinc: elă a fostă celă mai bună amică ce a-ȝi avut in lume, altul, care se ve iubescă ca dinsulă nu veți mai găsi.

Soție nefericită, vino de îmbrățișiază pe so- ciulă teă, pe jumătatea corpului teă, pe protec- toriulă și amiculă teă, perdită fără întörcere.

Mamă neconsolată, plângă și bine-cuvintă pe fiulă teă, care trebuia se-ȝi închidă ochii; elă a plecată inaintea ta, ca să-ȝi gătescă calea.

Și voi toți amicii lui Nae Nenovici, uniți lacrimile vöstre cu ale mele, veniți se-lă îm- brățișimă pentru ultima oră, rugandă pe Dum- neȝu pentru repaosul sufletului său.

N. T. Orășianu.

Parasi ca schintee prin lumea noptosa, Si aliată la corari, la lumea divina, Lasasi din luminati, lumina amoroasă; Si viața ta scurta fu dulce si lina.

Ăncă unu!!!

Iată gemătulă surdă ce repetă tânguiosă aste limbe de feră!... Iată șoptetulă funerară, ce se vaetă picandă ca ună țipetă pe pămintă din aste gură de aramă, care vestescă omenirii două lucruri: in vierea și mörtea.

Ce sună dară aste voce așa de teribile ca și faptulă celă vestescă? Ce este astă Unu? Este o stea care scapă din disculă ei de focă ce se se inee in noianulă noptosă ală Caosulă? Este o lumină care se stinge?... Este o tărie a omenirii care se surpă?... Este o cordă a animii năstre care se sfărămă?... Ce ne puneți deră, voi prevestitoră teribili? In vierea sau Mörtea?

Mörtea! sfărămarea materială a omului și in vierea lui morală! Iată pentru ce ace- ste clopote țipă spăimintate de grăză și admirare.

Stringeți-vă la peptă, și ingenunchiați omeni, inaintea Regelă lumii!... Judecați-vă, pri- viți-vă voi in voi, ca se vedeți ce sunteți!... Ună pumnă de țarină rece, preșerată pe patru scânduri, pe care putrezăciunea și vântulă timpulu le va spulbera in noenă!... Dați locă suspinelor, și lăsați se curgă lacri- mile vöstre!... Apropiativă... mai aproape... vedeți ce Nimic este omulă prin materie, prin corpă!... puneți mână pe animile vöstre, simții palpitelă; vedeți lacrimile celor ce in- cunjură acestă cadavru, ca se credeți cătă de mare este omulă prin sufletă, prin inteli- gință... prin animă!...

Vedeți Mândria Omenirii, culcată in țerină!... Aceste ose enșirate, fără suflare, reci ca mormentulă, acestă Nimic ingro- ditoră, ce avem inaintea năstră, a fostă, un omă! a fostă Regele Lumii! purta numele de Nicolae Nenovici; născută la 1820 și sfărșită la anulă 1863... 43 de ani!... Dum- neȝulă meu! nici spaciulă unei schintee de la întunerică la lumină!... Vedeți astă frunte pa- lidă, pe care a rēcită o bruma morții?... A concepută ideă mari, ideă de Lumină, de Dreptate, de Libertate!... Acești ochi secați de durere și stinși de lumină, au lăcrămată de mi de ori de durerea celor lăți; și a căutată la ceră buci- ria in speranță și in credință!... Aceste buče albite de Cupa morții, au murmurată, Amoră, Cre- dință, Patrie!... Acestă peptă sfărămată de du- rere, a palpitat, pentru o Mamă, o Soție, Co- pii, Frați, Amici și o Țeră ală cării Vi- itoră încă stă in întunerică!... 43 de ani de lupte, de durere, de speranță!... Și ună momentă suflarea Morții fu destulă ca să sfă- rame și să spulberă astă capă d'operă a lui Dumneȝu!... Omulă!...

Acastă însă, nu este Mörte!... Este tre- cerea de la Durere la Repaosă, de la Miserie la Fericire, de la întunerică la Lumină, din Țe- rănă la Dumneȝeire!... Dar este frumoasă Mör- tea, care lasă in urmă suvenirea Onorei!... Onorea Soției și a Copiilor!... Stima fraților și amicilor, și Bine-cuvintarea Bătranei sale mame!... Nu! atunci Omulă nu mörte!... De atunci trăiesce!... și această Viață divină, nu o va mai stinge nici Suferința nici Mörtea!... Ea este eternă ca lumina și ca demnitatea!... Spulberă-se dară Țerăna cândă de aici incolo începe astă adevărată viață de fericire și de repaos!... Spulberă-se Țerăna cândă in ur- mă Omulă lasă pe pēmentă: Suvenirea, Credința și Amorea!...

Plângeți omeni perderea Omului dintre voi... acelu, care împărțindă Durerea și Mi- seriile omenirii vă ridică pe sēma lui, o parte din acestă amară generală, numită Viața Pă- mentescă!... Plângeți, căci ați remasă mai puțină ca să beți acestă amară și vă va veni, mai multă partea fie-care din voi!... Plângeți dar cândă auȝii țipendă gura de aramă; și ȝi- cești cu durere: încă unulă care se duce!... Plângeți toți!... Dar stați ună momentă!... in- necați, suspinele și lacrimile vöstre, și faceți locă: Durere celei mari!... Martire de o- nore!... faceți locă să trecă Mama!... care

a trăit, pentru ca să nască cu sängele seă, să crească cu sufletulă seă și să înmormante cu mână sa două copii!... dela care acceptă, dela care speră că va avea fericirea seă o pue ei in Mormentă!... Astă mamă, care închide astăzi in Țerănă 43 de ani ai ei de speranță, și de fericire!... Mare durere!... Nimină nu va pu- tea să se console, nefericită Mamă!... nimeni!... Decătă Dumneȝu, și Credința ta!... Plângă cu lacrimi amari, căci această este Roua care ușură Țerăna Copilului te!... Plângă, femeie; dar nu dispera Mamă!... fiulă tăă tră- se și Cununa de Spină cu care Provedința ȝi-a încinsă fruntea este dovadă că ȝi păstreă locă lēngă fiulă te!... Pörtă dar femeia și Mama cu tötă otărirea, cu tötă credința Divină, Cunu- na Martiriului... căci a purtată și Cristă, ca se mentue omenirea!... Plângă Țerăna care nu o mai poț ținea in brațele tale... și pe care o re- clamă Mormentulă; dar acceptă cu siguranță Vi- itorea îmbrățișare eternă a Copilului te!... și in celă din urmă sărută, murmură plină de speranță: la revedere Copilulă meu!...

Lēngă mamă ȝi este loculă nefericită Sociă! sermană Veduvă! Curendă s'a stinsă Lumina Casii tale!... prea curendă, și s'a sfărămată susțito- rulă Vieții tale!... și calea vă era încă întinsă și plină de speranțe, inaintea vöstră!... Iată-te in mișloculă drumulă cu patru orfanii de mană și cu ună mormentă la picörle tale!...

Unde vei merge?... și cumă vei merge?... Cine va lumina calea ta noptosă?... Cine va duce in brațe pe Orfelinulă te?... Cine?... Părintele de sus!... care ține in Misericordia și in Pu- terea sa pe tötă celă slabă, și care crede in- tr'ensulă!... Cristă care ține in brațele sale Orfelinulă și Copilulă părăsită!... Cine va lu- mina calea ta noptosă?... Vedeți acea Steluță care licăre inaintea-ȝi?... este sufletulă lui Ne- novici!... este sufletulă sociulă te... este Părintele Copiilor te!... care ȝi însemnă pa- sulă... și care ȝi lumină calea... Mergi na- inute cu credință... Nenovici e mortă!... o mare perdere!... dar sociulă trăiesce!... Dar părintele trăiesce! Elă este, și va fi cu tine și cu Copi- ulă!... In noptea vieții tale... este o Candelă care lumină necontentit: sufletulă sociulă te!... Și in tötă ruga orfanilor, in somnulă loră vir- ginală, pe pernița unde se repauche inocinta lor frunte, va veni in tôte noptile... sufletulă lui Nenovici!... ca să depue pe rumenele loră buče... sărutarea Paternă, și bine-cu- ventarea divină!...

Sărută cu amore acestă Cadavru, care a fostă sociulă te!... peste câte-vă minute, n'o se-lă mai ai lēngă tine; n'o se-lă mai veți cu ochii tei; dar ilă vei vedea eternă, cu sufletulă și cu lumina ta; dar veți fi insuflețită de amorea lui, și încurajată la sfânta misiune de Mama Orfelinilor, prin sămbetulă umbrei sale care va lumina in eternă ȝilele și noptile tale!...

Ingenunchiați Copii! Ingenunchiați Orfanii! luați in brațe aceste ose enșirate; este Părintele vostru, care a trăit și care a murit pentru voi! priviți-l bine... ficșu... ca să nu se ștergă din memoria vöstră, această dulce imagine!... aceste trăsuri așa de scumpe pentru voi!... Este sin- gura moscenire ce vă rămăne!... sărutați pentru ultima oră, astă mână care v'a mēngheată in somnulă vostru, și v'a susținută la celă d'antēiu pași ai copilerii vöstre!... peste puțină nu va rămăne din Părintele vostru, decătă suvenirea vöstră și amorea lui pentru voi!... peste puțină veți fi orfană!... Veți fi singuri!... Dar urmați pe calea ce v'a însemnată părintele vostru, și veți avea inaintea vöstră, ca Lumină Condu- cătoră, viața lui trecută!... la drepta umbra lui... la stēnga sinulă mamei vöstre... și d'asupra Bine- cuvintarea lui Dumneȝu!... și atunci nu veți fi singuri, veți fi cu Domnulă... cu mama... și cu iubitulă vostru Părinte!...

Sărutarea cea din urmă, frați, rude, amici, pentru Nenovici!... Este sărutare eternă!... au- diți cumă țipă cohea pe Crucea Bisericii!... auȝiți cumă geme arama?... Este Țerăna care își reclamă Țerăna!... Se luămă frați in brațe sicriulă care pörtă in elă Țerăna lui Nenovici!... cumă am purtată de atâtea ori, strēnsă in bra- țele năstre, pe fratele și pe amiculă nostru!... Aidemă să depunemă cu mână năstră in mor- mentă acestă sicriu unde vor sta culcate su- venirile cele mai dulci și cele mai frumoșe din viața năstră!... frăția și amicală... confundate într'ună singură sufletă... într'ună sin- gură omă!...

Se aruncămă noi pămintă peste astă Țe- rănă iubită astfelă ca, amestecată cu lacri- mile năstre se rēsară pe mormantă! La- crēmioare, flöre albă!... răsărită din la- crămile frăției și amicală!...

Locă omeni! faceți locă să trecă acestă Sicriu, conține într'insulă pe fiulă... pe so- ciulă... pe Părintele... pe Cetățianulă!... pe Omulă in fine!... inclinativă la trecerea lui... și cu ochii plini de lacrimi; murmură: încă unulă!... care se duce... va veni și rēndulă nostru!... și aruncandă o flöre pe Mormantulă seă, ȝicești: Dumneȝulă meu primește-lă in Misericordia ta!

M. Pascaly.

daru' tribunalului l'au aquitatu si anlu' avesta...

Sz va mai spunu' ceva akumu spre desvinozirea...

Ku funkcionarii unu' Ministru trebuie sa fit drepti...

Nu, Domnilor, in starea aktuala a lukrurilor, nu ar fi...

Domnul Prezident suspende sedinta pentru 10 minute.

La redeskidere, d-lu' Kogalniceanu urmeza...

de starea aktuala a lukrurilor, kivi ea a votat...

D. L. Katargiu (intrerupe). De asea sesiune...

D. M. Cogalniceanu. Pote sa fit, insz, afarz...

Ministeriul Katargiu, kum am zis-o si pre...

Zizey k' Adunarea nu e in nimik vinovat...

Domnul Bolliak era insetatu, vegi vedea...

le mi'a fskutu oposigiunea cea mai tare, d-lui...

Viu akumu la kuvintulu Pringulu' Sturza,...

Domnul Bolliak era insetatu, vegi vedea...

D. Grigorie Sturza e velu d'ntziu din ko...

tra fostiloru' Domni, si mai alesu' in privinza...

Nu mai este daru' aiea vorba de adresa...

Tote aeste principie konservative si libe...

dagi in judecată pentru încălcarea legilor, și se înșirizează cu redigerea legilor.

Dar și găsii că kurtea de șasagiune nu și face datoria; zice și că responsabilitatea ministerială este iluzorie, pentru că kurtea de înaltă justiție este indulgentă, este toleranță, ei bine, d-lor, însuși-ve misiunea de a fi singuri judecatori și gâdele să ne fie la ușă. Transformați-vă în parlamentul lui Euric VIII al Angliei. Cine nu-l cunoștea poate avea o idee despre el, la teatrul d-lui Millo, în piesa Caterina Howard; și pute d-văstre responsabilitatea ministerială o înțelegeți după definițiunea nău deputatului din Convențiunea roșie care strigă: la responsabilită c'est la mort (responsabilitatea este moartea). Cu okasiunea responsabilității ministrilor, pringul Sturza a făcut o glumă care mi-a plăcut și mie. Domnia sa a împărțit ministeriile Konvențiunii în ministere de iarnă și în ministere de vară, și se rindescă odată cu infrunzirea kodrilor.

Nu știu care ministri în gēra Romānēsks s'au rindituri vară; în Moldova nu cunoșc de cātă unu singur ministru și ar putea intra în această categorie. Acesta nu a fost ministru în 20 Aprilie, odată cu înflorirea lăkrāmiorilor și a toporășilor. Am fost, am fost, am fost peste vară dar și Kamera a fost de vară; voiașii mei au fost onorabili mandatar ai națiunii; ku dișii am dus-o bine și forte bine. Mai tot vară am lăkrat impreună, și mi a dat, și mi a votat tot ce am vrut. Pe la mijlocul lui Iulie, ei însuși mi au cerut, și i eliberă pe la casele lor, și asta am și făcut-o. Earna, la Dezemvrie, iar i-am adunat; îns atuncea i am gēsit bur-sulișii, pentru că le ridicasem d'uhoniciul. Mi am luat zioa bună de la dișii, și în lokul meu a intrat kaptan... onorabilul d. Panu.

Domnia-sa veni la putere, verut și sprijinit de drēpa; numai în Bukuresi domnia-sa este omi din stingă. Cu tōte acestea, domnia-sa a dus-o ku Kamera și mai rā de cātă mine. Spre a trece lunile fatale ale erno, domnia-sa nu a gēsit alt mijloc de kāt renumitului nekomplekt, kare, ka și postol și mare, kāt gint 40 de zile. Ai ce trebuie se ve mai zik kāt ministeriul Panu a fost împărțit în două sekțiuni: una de iarnă și alta de vară. Chea intău sekțiunea, așea de iarnă, se petreku ku nekomplektul și se sfirși ku retragerea kolgilor și Hurmuzake, Mavrogheni, Cuciurēnu și Dumitru Sturza. D. Panu rămase singur și atuncea își face un ministru de vară, adoua sekțiune. Dar în ministeriul de vară nu ginu mult; zilele sale îi furz skurtate prin katastrofa lui popa Costea. Așea odată zise, voiți trece ușor asupra komentarelor onorabilului d. Brailoiu, Prinsipei Stirbei și Prinsipei Brankovanu. Prinsipele Stirbei este singur kare după prērea mea a fost konstituțional și frank tot d'odată. Domnia sa a zis două adevruri pe kare ku toți le rekunōsem. Uēra sufure, aū zis domnia sa, și așia este. Cu toții suntem greșii, se plekăm kapul înainte a erei, a mai adrogat Domnia sa, și iarși așia este.

D. Brailoiu a fost skurt și kuprinztor; domnia sa a zis nise kuvinte forte espresive și kare sunt în stare a lumina pe așei kari în naivitatea lor kred kē așe nu se atinge de kāt de o adresă parlamentară, de o vechiune ministerială. Eatz kuvinte domniei sale: „Așta, rētaim unde este skris în Convențiune ne-„violabilitatea Domnului? Neviolabilitatea Domnului se statornicesce prin neviolabilitatea Așta, d'urii.“

Domnia sa a venit apoi la două vechiuni personale ale d-sēle. Aū zis kē aū fost pevetluit de Domn. Nu snt, d-lor, niș pentru pevetluiturile d-lui Costaforu, niș pentru așele ale onorabilului domu Brailoiu. Șiū numai kāt atunș kāt fostul ministru al justiției în ministeriul Catargiu, aū fost pevetluit, și d. Catargiu, karele ere ink în viaș, și d-ni Arsaki, Cornea etc. kari și aștzi trāesk n'au obiekat. Prin urmare sunt în drept de a krede kē de așea pevetluitur aū avut knosniș și kolegi d-sēle, și dar aștora le și revine responsabilitatea așteui akt.

Onorabilul domu Brailoiu a finit komentariul sū ku deklaratiunea solemnă kē Domnia sa nu are gērgiuni de domnie. Ai ce me voiū mērgini a-i respunde că sunt deplin konvinsu de aștzi lipsă de ambițiune.

Cāt pentru Prinsipele Brankovieanu, domnia sa ne-aū zis kurt și lămurit kē domnia sa ku gēra istrēg, vrea un Prinsipe strein, și kē rēseminduse pe fēgduingă ve Domnitorul aū dat ambelor Adunāri, așoa zi după indoita alegere, sperz kē înlūmea sa se va kobori după tron spre a intra în viaș privată. Așea kuvinte se komentēz de șișei și n'am trebuing de a mai adrogi nimka de la mine.

Akum voiū veni la un punct kare este komun tuturor omentatorilor, kare il gēsek în gēruturor oratorilor kare sprijinesk kontra pringutul adresei. Așt punct este guvern personal kare, după d-lor, aū inlokuit guvernul konstituțional intemeiat pe responsabilitatea ministrilor. Aiū, domnilor, rekunosk kē este un punct serios, kare merit tōt seriōsa luare aminte a nōstr, kē de la solugiunea așteui vechiuni aū tōt libertatea nōstr konstituțională.

Sub regulament, domnilor, noi am avut un guvernament adevrat personal: kēși Domnului era totul și ministri erāu nimka, erāu numai kom se zive în limba franșesă șes commis. Ministerii, sub regulament, nu atrnā de kāt de Domn, și erāu responsabili numai katre dinsel. Nu este îns așia și sub regimul konvențiunei. Sub așt regim, Domnul în adevr numeste și depētēz kāt vrea pe ministri șei; îns ei nu pōte gēna ministrii pre kari nu-i vrea Kamera și ei sunt respunztori tot atāt katre Adunare, kāt și katre domn. Sub regimul konstituțional, nu sub-skrierea Domnului, și kontra-semnarea ministrilor d' putere aktelor guvernului. Cum vedeți dar, d-lor, akșiunea nu este în mēna Domnului, și în mēna ministrilor, kari singuri ordonēz și eșekut în gēra velle otrite în înlelegere ku Domnul.

Amia dar, în kāt vreme gēra estā okrimisă nșmai prin reglemente, prin ordonange, prin akte kontra-semnate de ministrii, în kāt vreme Domnul nē gēverneaz de kāt kē konkērsal, kē urimirea, kē sēb-skrierea ministrilor nē se poate zive kē avem gēvern personal. Inș mi se va intīmna kē Domnul inștreaz, kē ministrii se nleakz, kē devin komlesangi, kē snt siliți a face konzesiuni. Nē mē autentam se așd an asemenea limbagiș, mi mai ales din gēra suor denștaji kari aș fost mi ministrii. Dar de ce domnia lor, aș fost komlesangi? dar de ce domnia lor aș fēskt konzesiuni în kontra konvikșiuni lor? de ce n'as kēstat kragiș de a rezista în responsabilitatea lor? de ce n'as imitat nre Barbē Katargis? O mai renet, nimik nē ridikā mai mult indendindungā snti bērbat de nimine de kāt responsabilitatea sa. Eș, kāt nētre mē, nrimesk responsabilitatea tēstor aktelor sevritute în ministrii meș. De n'am nlekat, de m'am sēss infșingei Domnului, de am fēskt konzesiuni, așea este treaba mea. În fașia Adunārii, eș nē deklinā așea mai mēk parte de responsabilitate. Adosā zi d'urii retragerea din ministeriș, am fost atakat kē chea mai mare violingz nētre toate aktele ministerișli meș. Nē m'am dat un nas fuanoi; nē am kēstat niș de kēm a mē nșe în doslironșli. Onorabilul d. Katargis 'mā fēskt o teribelt akșiagiune nētre arestarea mi darea în jēdekāt a Mitronolitsli Moldovei, de mi adosā zi Adunarea aș otrit inkiderea dosarșli mi desfiingerea akșiagiunei, kēși în oșnea zi intrase în minister Onorabilul domu Pans mi se iskłise așele kēgi de inviolabilitate unde ertare de kare v'as vorbit Onorabilul domu Tel; eș niș atātzi nē deklin responsabilitatea așelisk, mi nrekm am zis-o în Adunarea din Iulie, o mai renet mi ai, daka ar fi de reingēst așel akt, nē odāt, și de zere ori l'ami face ink.

Odatz akșiagiunea arestării Mitronolitsli remas, am fost învinovăgit nētre alte akte nē mai șgin importante, bșn-oarē d. Kornea m'as akșat kē fēr lege am introdș în Moldova reglemente de noligie nrivitor la servitori, nșad inkere în Bektremi de ministri de interne d-lon Ghika. Domnul Grigorie Balm, kē fēr lege am tērbrit kāt de largi sē se fakte nodarile nē risrile nștitoare mi kē se aibē narmaklıksri, sure a nē kēdea neșni în an. Am mai fost învinovăgit kē am desfiingat bștaia, mi kē în lok de bștzi mi de bșzș, am uș se zideakz kase de arest prin sale. O komisune parlamentară aș fost kiar rindzits surē a vecheta toat gravitatea vinelor mele; ea îns aș kōtat mal pēdeut de a inkide de a dosā zi taraba.

Kē toate aște insz, eș niș atātzi nē deklin responsabilitatea aktelor mele de ministri. Mi dar nē krez kē în așeaste Kamerz s'ar gēsi un singur ministru, fēz trekt, fēz present, kare sē se resuekte atāt de urșin în kēt sē vī a urșrisi kē nē el kare a kontra-semnat ordinile, este vinoat, și Domn. Nē krez kē ministerișli akti sē vēdingē de la sine respunderea tēstor aktelor sevritute în timș guvernșli șei; mi desre kare d-vōastr ve jelșii. Prin șmare vē intreb, unde este gēvernul pēșonal?

Nē, domnilor, nretstindēna snde legea nre vede ministri responsabili an gēvern personal nē poate se eșiste. Nē avem trebuing se vorbim desre Domn, nē avem trebuing se adavem nē kāt statșli în arșa diskșiunilor mi a natiunoi noastre, mi niș a nșe responsabilitatea asurșli; nștem foarte bine se onim ori ce tendenge la gēvern personal. Inșmi d. Gr. Sturza ne a aretat mijlokl legal intrē așea. Avem dreptul s'ā blamem, s'ā dăm în jēdekāt, și le refșșm kiar bșgetșli. Dea-mi-se garangz kē nșreba voiș vede așe 5 oameni kare se nri-miaskz responsabilitatea tēstor aktelor ūterel eșektive mi nē mē tem de gēvern personal. Al daka am vede ministri lșșagi la o parte, daka am vede akte de ale Domnului nkontrasemante mi nșe în lșkare; daka Kamera n'ar gēsi nē banșele ministeriale nē niminea kare sē se imbraye kē responsabilitatea așstor akte, atunșea voiș zive mi eș kē este mi avem gēvern personal. Dar atunșea nē mai vorbesce Kamera, așchea vorbesce nagișnea, atunșea ea nē mai deosebese niș ūsterea eșektivz niș ūsterea legislativz; ea nē mai kragz niș o inviolabilitate; daka o vom așeașt bșșchea se avem kragiș a nē lenșda de xaina inviolabilității, de mandatiș nōstr de denștaji, a nē kobori în sliș.

ne nșe nentel înainte, mi lșnta va otari birsinga. Iar în kīt vreme sntem aș în Kamerz ka denștaji în ūsterea Konvenșiunii, nē ne este nermis a nē sri nște kāt ministriilor, nē ne este liber se atakm inviolabilitatea Domnului, kēși atunș atakm mi nē a nōastr. Mi atunșea snde am merge? Kēm, intr'o gēra ka a nōastr snde nē avem o singur ūstere momentitoare, snde tronș este elektiv, snde nobleșea nē este eriditars, snde nē avem de kāt instișgișni elektive, mi sē Domn ales nē viaș, oare se kēvine mi ūre așea sēl amestkkm în arena lșntel mi a nasișilor nōastr? Dar atunș, snde ar mai fi stabilitatea? Mi sgiș domnilor, nētre ce amestekm ūre Domn în toate lșntele nōastre, nētre ce nōl astz-zl în gēra nōastr ū atribisim tot rēal, kāt el ka instișgișne nē poate face de kāt bine? Așeașt ūrovine din kassa kē Domnia este nē viaș, mi kē o asemenea instișgișne este o anomaliz în konstișgișnea nōastr. Mē esnik.

Sntem în o gēar kē instișgișni demokratice, adikz sntem într'o renșbliz.

Nē vē șneriagi de aște kvinte. În adevrz, o gēar snde nē eșist niș o instișgișne momentitoare, snde nē avem niș Kamerz de Pairs, niș nobleșe ereditars, snde toate ūsterele Statsli ūrovine din alegere, snde egalitatea de dritari mi de așșesni în renșbliz este konsakrats prin lege, snde fēz-kērsi vechēanē, kare are virsta de 35 de ani mi n venitē de 3,000 galbeni, este nermis ambișnea mi este konsakrats ūstingia de a deveni Domn, a-kolo este o adevrat renșbliz. Singura anomaliz vavem în gēra nōastr este kē Domn, în lokș sē fēz așeș nē 5 ani dșne kēm se zere la 1,848, este ales nē viaș! Ce vreme lșngz! Daka eș arș fi fost ales nē 5 ani, fi kare pretendent' mi arș fi nștē zise în sine: sē autentē 5 ani, mi va veni mi rindzli meș, kēm se șmeaz astz-zl în Amerika kē alegerea Premeșingiorē de renșbliz.

Dar la noi, Domnia fiindz nē viaș, mi viaș snt omș fiindz lșngz, mi ales kēnd Domn, este tērbz, abingișnea nōastr, ar a-ve a rēbda nre mēltē. Mi fiindz-kē prin konstișgișne, nrinș misloaze legale nē nștem dēșce termensli Domn, la 5 ani, atunș kērs-tz mē skimbz mē nre Domn. Fașem kē în timșli lē Alexandr Ghika, fi adresz mē o doleangz, fașem kē în timșli lē Bibesks mi Mixail Sturza, fi restarēz, mi iatz kēm a-șngemē, de a nrifika sistemēli nōstr renșbliz-kēm skimbz nē Domn din 5 în 5 ani ka nise adevrz nremediagi de renșbliz.

Sokotz, Domnilor, kē aște kvinte snt în destlș, surē a dovedi snde snt din noi voiesk a merge, mi kē prin șmare niș e vorba de adresă parlamentară, și de o doleangz restarēz. Mi kiar daka ziste de mele n'arș dovedi-o așeașt, kvintele rostite de Pringli Brankovean snt de așșnē surē a ridika ori ve indoals desre ginta kontra-proektșli.

„Voiū să ridicām ūn Prinsipe Strein, aș zis-o Domnșl Brankovean kē o frankēgi demn de toat lșșda. Dar amia fiindz, o mai deklarē inkz o-dat, kē misișnea nōastr aș nē e de a alegē sū Domn strein, și de a organiza gēra imnrenz kē Domnșl ve l'am ales mi de a da gerei reformele ve le amteantz de nștr ani de zile, mi la tōt rēlș, la toatz ilegalitatea a nē adresa katre Domn, mi a-i arșta nșșrile mi reformele trebsitoare.“

„Mi akșm, dșne ce amē atakatș forma a-șteui nretinsz adrese, înainte de a veni la vechetare fondșli ei, înainte de a o esnika prin ea inszmi, kēși nētr akșma n'amē fēsktș alta de kēt a intīmna la kometariile nriniștorilor eș, dagi-mi voiș sē zik kīt-va kvinte mi desre proektșli de adresă alē majoritșgi, fiindz-kē nētr akșm nē s'a zisē aș nișjē desre dinsel.“

„Mi mai înainte de toate, dagi-mi voiș sē ve șșz vīce este adevratșli astoriș alē așteui projekte. Sokotiūl poate kē este fakte de D. D. Romalo, Bēlșvčan mi Apostoleanș? Vē imnelagi, D-lor, sntē nșmai kē nșmele; komnștorșli lē, adevratșli astoriș alē așteui projektē, este Pringlș Sturza.“

„Eatz kēm: Eramș în Kamera Moldovei, în lona lē Febrarie 1861. Se trata desre așea faimoas adresă katre tronș, redigiats sēbș ministerișli meș mi votatz în timșli Ministerișli U-lē Pans.“

„Șra diskșiuni kēmē trebsie sē fiș redigiats o adresă parlamentară, atunșe Pringlș Sturza lē kvintlș mi nē arētz timkșli sēi adevrare adrese parlamentare.“

„Așt timkē l'as șmatē akșm redaktoril proektșli majoritșgi. Dagi-mi voiș se vē vī-tezē uroniele kvinte ale Pringlșli Sturza.“

„Nētre ka se fașem sū resnșsș folositoril lēkrlșli nșbliz, trebsie se nē dșmē ostenealē sē vedemē kare sntē trebsingele velle mai șrgente ale gerei? Se vechetēz mi sē afișmē, ve vindekare la așele nevoi amē ūstera fosema akșm de odāt în respnșliș nōstr? Ka membrs alē așteui Adunāri, sntē datorē se adsk mi eș partea mea de konkērs la a-șeșt inșemnat lșkrare; se resnșd mi eș tribștlē meș kē kite-va idel, prin kare s'arē komulekta resnșsș Adunārei. Mai intēș voiș

ștrage lșare aminte a D-vōastre asura, gēntre-lisare! Ministeriale: Așeasts vechetare introdș la noi mai kē seamē de reglementșli organik, nē inpedekz de a merge nē kalea konvențiunals. Uēra vechetare mi este de datoria Adunārei, ka se mērgineas kē aștē rē. Nē este indoals kē oare kare vechetare administrativz este neansratz nētr a se ūstera okarșli o gēar; dar tōt odāt de nē ansratē este mi mērginēna în oțarele kvenite a așteui vechetare, kēși alt-felș, sū gēvernē devine abolștē; mi vē mai amare nēdeansz a sntē asemenea gēvernē, este kē rēlș se fașe kiar mi atunș kēndz voies se fakte binele. De akolo ūrovinē velle mai multe nemșgiemir, velle mai multe lovirē în interesele urivate, kēndz a șnora, kēndz a altora; de akolo reslșz afirnarea instrkșgișnelor lokale, inșșrēna nēmērginēna a nșterel eșektive. Tōt din așeasts gēvernē provine mi gēstareta ve o intīmniș kvenșl de a imnedika abșșrile; nrekmē mi nēstingē în kare se aflz de multe ori Ministeril mi kēngiōnaril șșnerior de a onri abaterile fēngiōnarilor șșbalterni. În kontra așteui rē, konvențiunea aș adoptat responsabilitatea Ministerilor. Adunarea îns fēngiōneas nșmai tōt lēni; iarē Domnșli poate s'ā imnedike de la asemenea abateri în tōtē kērsliș anșli. Eatz dar, ve în ūrvēna Ministerilor avemē kēndz de a-i mērgini, ka sē nē se poate abate. Dar noi nē trebsie eș autentz mē linele nșmai de la Ministeris, karele, nē este de kītē reprezentantșli ūterel eșektive; așei kari autentz tōt binele nșmai de la gēvernē, așeia kari autentz iarșmi tōt rēlș nșmai asura gēvernșli, sntē de-uarē de a fi inkz vechetari dērinmi kē instișgișnele liberale. Mi se pare dar kē nē este destlș sē nē gindim nșmai la responsabilitatea Ministerilor, mi sē kredem kē tōt rēal mi binele vine nșmai de la Ministeri. Așei kari mērgineskē responsabilitatea ūterel eșektive nșmai asura mi-șștorilor, sntē de nșre de a fi indēstlē de liberali; mi de nșre de a-mi înlelege misișnea lor, în întregēna sa. De așea, sokotē kē arē trebsi a se nșne o responsabilitate serioas mi asura fēngiōnarilor șșbalterni; fēz de kare, respnșabilitatea ūterel eșektive, dșne kēmē este vechetare nșmai asura Ministerilor, nē nșmai ka 'mi-arē nēdc în mare parte efektșli, în așea ve nrivesce îndrentare lēkrilor; dar nșne kiar nē Ministeriș în nēstingē de a imnedika abșșrile. Nētre aște kvinte, noi arē trebsi se șerem se nē se șesinte o lege desre responsabilitatea tēstor fēngiōnarilor nșbl kē kare lege se dea faktele fia-kērsia vechēanē de a șmari înainte instanșior jēdektoresil kompetente, nē ori ve fēngiōnaris administrativz, kare, arș fi fēsktș în kontra legei vre-o lovirē în dreptlș kē-va. Așea este snt din velle mai mari dretori vechetare, mi meiz-lokșli velle mai efektive nētre a imnedika abșșrile. În adevrz, ve altē meiz-lokș arē ūstera fima bēnd, nētre, a șmari abșșrile, nētre a l' ūstera kēnoasve, nētre abșșrile, poate se șeie mi se șmreaskz îndrentare lē.

„Sokotē kē este tōt o datz neansratē ka așea lege se fie mērginēna ast-felș în kēt se prodkz binele ve autentz de la ea, fēz se poate imnedika nariș administratiiei.“

„Fie nșmai o asemenea lege, elaboratz kē intēngēna de a pēdșce binele; mi atunșea nē va fi ūnior de a înlștra rēlș.“

„Trag dar serioasa lșare aminte a Kamerēi asura anel asemenea vechetare de a șe statoniri serios mi respnșabilitatea fēngiōnarilor șșbalterni, kēși, dșne kēm am mai zis-o, ori-kīt am șmari nē Ministeris, așeașt nē va fi în destlș; nētr kēndz sēb adșmbrirea respnșabilității ministeriale, vor ūstera fēngiōnari șșbalterni vē-ve vroesk.“

„De kite ori li se fașe vre o onșervare de kētre imnrișnagi, fi zik: noi sntem respnșabili, mi anoi, fak ve vroesk, fēz ka de multe ori Ministeris se fie în stare de a îndrenta vee de aș strikat așei fēngiōnari. Nșmai imnșnd respnșabilitatea serioas mi asura lor, nșmai ast-felș, se ūot imnedeka abșșrile.“

„Akama, vreaș se treks la o altē trebsing a ūșrei, kare este tot atāt de șrgentz, tot atāt de mare, mi anșme, la afirnarea jēdektorior. Art. 7. din Konvențiune rostesse anșme, kē: „o lege va otari kondișniile de bazz, anlikarea „progresivz a nrinișliș inamovibilității.“

„Sent akșm 2 ani de kēnd s'as introdș Konvențiunea la noi, de kēnd șșim kē se anlikz. Ce șmare vedem insz, în anlikarea progresivz a nrinișliș inamovibilității jēdektorior? Inșnz akșm, nē este niș o șmre desre anlikarea lē; jēdektorior se skimbz dșne bșn nșvete a ūterel eșektive, ka mi în trektē. Inștem șta a-șșare la kare sntemē esnșmi, fiind-kē magistragi gerei, jēdektorior, kari aș în mēna lor așere, viaș mi onșerea vechetēnilor, snt kē tōtē atārnagi de ūsterea eșektivz? Nē vēzē astz-zl niș o diferēng de la vee eraș mai înainte; kēși jēdektorior snt togi sēb așei mi nēmiz-lōvitz afirnare a gēvernșli.“

„De așea nē snt de sokotiūz kē ar trebsi se șerem a se anlika progresiv nrinișliș inamovibilității magistragiilor. Reknoesk mi eș kē

